

EL LLENGUATGE

Criticaire ^{10/XII/1976}

i rondinaire

En castellà són més o menys nombrosos els adjectius derivats de verbs formats amb el sufix **-ón**, que indiquen qualitats morals, usualment negatives: «mandón», «criticón», «preguntón», «respon-dón», etc. Com a conseqüència d'aquest significat tan peculiar, l'ús d'aquestes formes adjectives és molt corrent en el llenguatge col·loquial, especialment quan vol ésser una mica acolorit i contundent. Potser precisament perquè el català ha obtingut uns adjectius equivalents a aquests que comentem amb una forma força diferent, la nostra llengua parlada no ha sabut resistir la seva influència —dels adjectius castellans **en-ón**. En l'expressió autènticament espontània, tothom, poc o molt, sap recórrer a les solucions pròpies, però quan una circumstància o altra imposa el model foraster, n'hi ha que no són capaços de fer l'estoç mental que suposa de deseixir-se'n i cercar i trobar aquestes solucions.

Diguem, doncs, que el sufix català amb el qual obtenim, generalment, aquesta mena d'adjectius derivats de verbs és **-aire**: **manaire**, **criticaire**, **preguntaire** i **replicaire** corresponen als quatre exemples indicats del castellà. La mateixa correspondència s'estableix en els casos següents: **embolicaire** o **enredaire** i «enredón», **llepaire** i «adulón», **pegaire** i «pegón», **reganyaire** i «regañón», **badaire** i «mirón», **rondinaire** i «gruñón», **palpaire** i «tocón» (en el sentit, podríem dir, túbric de la paraula). Però, naturalment, aquesta correspondència no és pas absoluta. En alguns casos existeixen solucions més particulars, tant per part del català com del castellà. Així, a més de **badaire** i **llepaire**, tenim **badoc** i **llepa**. I a «llorón», «juguetón» i «abusón» corresponen, respectivament, **ploraner** o **ploramiques**, **juganer** o **enjogassat** i **abusador** (que és, potser, la solució més poc brillant de totes). Contràriament, a **pidolaire** correspon, en castellà, una forma molt peculiar: «pedigüeno».

El cas més flagrant d'influència d'aquests adjectius castellans el tenim en la forma «llepon», autèntic híbrid de l'idioma, format amb un verb català i un sufix castellà. Però ja hem vist que **llepa** i **llepaire** ens el fan innecessari del tot.

ALBERT JANE